

Overweging Paasmorgen

Zondag 24 april 2011

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht

Ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: Genesis 2: 4-25 & Johannes 20: 1-18

Verkondiging:

Geliefden van onze Heer,

Welkom in de Paastuin!

Om in de sfeer te blijven van deze uitzonderlijk mooie lentedagen. Alle tuinen exploderen met bloemen, bomen vol bloesem, en uitschietend groen.

Maar morgen kan iedereen weer naar de Intratuin, vandaag zijn wij geopend, vandaag is hier de Paastuin.

En bij een Paastuin hoort een groen verhaal. Net als het verhaal over de drie bomen. Een paradijselijk verhaal. Een verhaal over nieuw leven, over vruchtbare liefde. Inclusief tuinman.

Pasen 2011 in een tuin.

En dat van iemand die zelf niet echt groene vingers heeft, of nog niet. Iedereen die wel eens langs de pastorie fietst, weet dat vast. Ik teer op wat mijn voorgangers hebben aangelegd. Ik kijk wel veel naar mijn tuin, maar dan vanuit mijn studeerkamer. Al werd zelfs ik de afgelopen weken door het mooie weer geprikkeld. Of ik schrok van de groeikracht.

Maar ik wil vandaag met jullie door die Paastuin heen lopen. En dat doen we aan de hand van Maria van Magdala. Met haar gaan we op zoek naar haar Heer. Met haar zal het Pasen worden.

Van de week stond maar weer eens in de krant dat steeds minder mensen in Nederland weten wat er met Pasen gevierd wordt. Ongeveer de helft kan je dat nog vertellen. En voor slechts ongeveer een derde heeft Pasen nog een religieuze betekenis.

Pasen moet het ook stevast afleggen tegen Kerst. Daarvan weet 9 op de 10 nog wat de betekenis is. Kerst heeft ook voor veel meer mensen met geloof te maken.

Kerst sluit dan ook een stuk beter aan: Het feest van het licht in een barre, donkere, saaie tijd. Een schattig kindje, een ontroerend tafereel. Da's wat anders dan een uitgemergeld lijf aan een kruis, want dat hoort nu eenmaal ook bij Pasen. En de Opstanding, tsja, dat is en blijft toch een ongelooflijk en moeilijk verhaal. Een dode die weer levend wordt?

Daardoor laat een weldenkend mens zich toch niet meer om de tuin leiden.

Het is natuurlijk waar dat de Paasmorgen niet zonder de Goede Vrijdag kan. Kruis en Opstanding horen nu eenmaal bij elkaar. Zonder Goede Vrijdag zou het een vreemd 'Halleluja' zijn. Het is zoals met het licht aan het einde van een donkere tunnel. Je moet toch eerst door het donker heen, voordat je in het licht kan komen. Maar dat neemt inderdaad niet weg, dat het daardoor minder makkelijk is.

Pasen is geen verhaal van rozengeur en maneschijn, geen aandoenlijk Kersttafereel. Het is eerder het feest van 'En toch ...' Hoe donker, hoe doods het ook was, hoe stil, hoe godverlaten, toch is dat niet het laatste.

Terug naar de tuin.

Naar de tuin waarin een graf ligt. Een graf waarin Jezus begraven is na die helse marteling en executie.

Het is op zijn minst bijzonder te noemen dat alle vier de evangelisten vertellen over dat graf dat in de vroege morgen bezocht wordt. Door Maria van Magdala, zo zegt Johannes, of door Maria samen met nog een paar andere vrouwen. En steeds horen we dat de steen weggerold is, en het graf leeg. Er zijn engelen. De mannen, Jezus' discipelen, blijven thuis, of komen later pas.

Over de Opstanding zelf reppen de evangeliën echter met geen woord. De dode die tot leven wordt gewekt, dat geheim wordt niet verklapt. Geen verhaal over een lijk dat weer tot leven wordt gewekt.

Nee, de nadruk bij de Opstanding is de nadruk op wat er niet meer is. Het graf is leeg, de steen is weg. En, zoals de evangelist ons uitvoerig vertelt: De doeken waarin Jezus' lichaam was gewikkeld, liggen netjes aan de kant.

Zoals Nico ter Linden treffend opmerkt: De Opgewekte heeft zijn slaapkamer netjes achtergelaten. Maar het evangelie vertelt het zo gedetailleerd dat er meer aan de hand moet zijn. De doeken geven vooral de plek aan waar de dood was.

En de zweetdoek ligt netjes opgevouwen aan de andere kant. Die zweetdoek is het symbool van de dood. Een dode, daarvan bedek je immers het gezicht, er is geen ontmoeting meer. Maar hier wordt dus eigenlijk gezegd: Die doek is niet meer nodig! Nogmaals: De dood is niet meer.

En alhoewel verschillend en langzaam, begint er bij de volgelingen misschien toch iets te dagen. Het graf is leeg, maar het is geen grafroof, of grafschennis. Zou het dan toch ...?

Het geeft weer eens te meer aan dat je in geloof een weg moet gaan. Dat het een proces kan zijn. Stapje voor stapje, en soms meer en dan weer minder. En het is voor iedereen anders. Niemand, ook de kerk niet, kan het je voorschrijven.

Het zou een groen verhaal worden. In de Paastuin.

Het leesrooster biedt als alternatieve lezing uit het Oude Testament voor vanmorgen en voor de tijd die komt, het Bijbelboek Genesis. Over het Scheppingsverhaal, over de hof van Eden, we hebben het net gehoord. De mens, die mag wonen in een tuin. De mens, de man, die zijn medemens vindt, een vrouw, en samen één zijn.

Zou het misschien daarom gaan in de Opstanding? Jezus, de nieuwe Adam, zoals Paulus dat zegt? Het woeste en lege van Golgotha wordt opnieuw geschapen? Een nieuw begin, een nieuwe wereld, het paradijs weer open?

Nog groener wordt het als we beseffen dat in de synagoge op Pesach, het Joodse Paasfeest, het boekje Hooglied wordt gelezen. Dat bijzondere boekje met haast erotisch getinte poëzie. In geuren en kleuren wordt daarin verteld hoe een jongen en een meisje naar elkaar verlangen, over elkaar zingen, en hoog opgeven van elkaars schoonheid. En dat allemaal in een tuin, in een lust-hof.

Kijken we met die ogen nog eens naar Maria. Zij neemt ons vanmorgen immers mee, door de tuin heen. Want het lijkt wel alsof niet Jezus de hoofdrol speelt in het Paasverhaal, maar zij.

Er is veel over deze vrouw geschreven. Verzonnen ook, gefantaseerd. Maar zij komt in de vroege morgen, in de tuin, en ze zoekt haar geliefde Jezus. Het is de eerste dag van de week, maar licht is er nog niet. En Maria's hart is woest en ledig, chaos in haar hoofd.

Zij, die ooit genezen werd door Jezus van 7 boze geesten, en hem altijd trouw is gebleven om het leven dat hij aan haar teruggaf. Zij bleef wel bij hem, ook toen een massa boze geesten om zijn dood schreeuwde, en ze hem aan het kruis nagelde. Heeft het donker nu dan toch gewonnen? Zal haar verdriet weer omslaan in een depressie, in opnieuw een zieke geest? Wat zal ze bang zijn geweest. En ook nu laat ze haar Jezus niet in de steek.

Maar als het graf leeg is, lijkt Maria van Magdala definitief gebroken. En in een jammerklacht die ze tot driemaal toe herhaalt, ze kan niets anders meer over haar lippen krijgen, snikt ze: 'Ze hebben de Heer weggehaald, en ik weet niet waar hij is gebleven...'

Als een dubbel refrein op zowel Genesis en Hooglied roept ze met heel haar hart: 'Adam, waar ben je?', 'Waar is mijn lief gebleven?'

De opgerolde lijkdoeken doen Petrus en de andere leerling weer naar huis terug gaan. Bij hen begint er iets te dagen... Maar Maria blijft huilend bij het graf achter. Door haar tranen heen ziet ze niets meer. Zelfs de twee engelen, je ziet ze toch niet dagelijks, doen haar de ogen niet openen.

En ook Jezus zelf herkent ze niet, als hij vraagt: 'Waarom huil je? Wie zoek je?' Ze keert zich wel om, maar ziet een tuinman. Die verwacht ze dan nog wel in deze hof, maar nieuw leven, de lente, dat kan ze niet zien.

En dan gebeurt eigenlijk het grootste wonder van Pasen. En tegelijk is het zo gewoon, zo alledaags. Jezus zegt: 'Maria'.

Dan hoort ze ineens die stem. Ze keert zich weer om. Die stem die haar genas. Die stem die haar weer in het leven riep, die stem die nu tegen al het donker, en al het woeste en ledige in haar zegt: 'Er zij licht'.

En de tuinman wordt daarmee ineens haar 'Rabboeni', haar meester. De meester over alle boze geesten, alle donkere gedachten, de chaos en de wanhoop.

Twee keer keert Maria zich om naar Jezus toe. Als je het naspeelt kan het niet eens, maar het zegt iets: Als de Levende jou aanspreekt, en je bij je naam noemt, dan word je dubbel omgekeerd. Dan staat alles op zijn kop. Dan is er her-schepping, dan is er weer leven. Dan is er een nieuw begin. 'En toch...!'

Op de 1e dag is er dus weer licht. Op de 1e dag vindt de nieuwe Adam de nieuwe Eva terug, in de nieuwe hof van Eden, in de Paastuin. We horen het hoogtepunt van Hooglied hier gebeuren:

'Sterk als de dood is de liefde,
beklemmend als het dodenrijk de hartstocht.
De liefde is een vlamvend vuur,
een laaiende vlam.'

Wat vinden wij in deze Paastuin?

Jezus zegt tegen Maria: 'Mijn Vader is ook jullie Vader, en mijn God is ook jullie God'. Met andere woorden: Wij zijn nu allemaal broeders en zusters, allemaal geroepen om te leven in die tuin. En er is geen bedekking meer nodig, alles wat doods is blijft achter. Alleen je naam is genoeg, daarmee heb ik je lief. In deze Paastuin kom jij zelf tot leven.

Licht aan het einde van de tunnel. Orde, groei en bloei in plaats van woestijn, chaos en ledigheid. Deze tuinman is een rabbi die jou bij je

naam kent. Die ervoor zorgt dat jouw tuin bewoonbaar blijft. Sterker nog:
Dat jouw mens-zijn tot bloei komt. Dat doet wat met je, want je wordt
dubbel en dwars omgekeerd.

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.